

Wat is KiVa

KiVa is een schoolbreed, preventief antipestprogramma. KiVa is een Fins woord en betekent leuk of fijn. Het is ook een afkorting voor de Finse zin: Leuke school zonder pesten.

KiVa is ontwikkeld aan de Universiteit van Turku, Finland. Het is gebaseerd op jaren van onderzoek en werd voor het eerst getest in Finland in het schooljaar 2007-2008. KiVa won in 2009 de European Crime Prevention Award. In Nederland is KiVa onderzocht van 2012-2014 en ook in Nederland is KiVa effectief bevonden. Pesten nam op KiVa-scholen met meer dan de helft af! Als u meer wilt lezen over het onderzoek naar KiVa dan kunt u ook een kijkje nemen op de website www.kivaschool.nl onder 'Onderzoek'.

Op dit moment is KiVa in Nederland ontwikkeld en onderzocht voor de bovenbouw van het regulier basisonderwijs (groep 5 t/m 8). Materiaal voor de onderbouw komt naar verwachting in het schooljaar 2014/2015 gereed en kan vanaf het schooljaar 2015/2016 worden gebruikt.

De basis: 10 thema's om pesten te voorkomen

KiVa traint leerkrachten in het geven van de KiVa-lessen aan de eigen klas. De leerkracht is immers dagelijks met de klas bezig en daarom de aangewezen persoon om ook het pesten in de klas te voorkomen en op te lossen. Op KiVa scholen geven leerkrachten KiVa-lessen over thema's zoals groepsdruk, communicatie, respect en (het herkennen, oplossen en voorkomen van) pesten. In de lessen wordt gewerkt aan de kennis, vaardigheden en houding van leerlingen ten aanzien van pesten. In totaal zijn er 10 thema's waarover per thema meerdere lessen gegeven kunnen worden.

Tijdens de trainingsdagen, die de leerkrachten van de groepen 5 t/m 8 voor de zomervakantie hebben gevolgd, is uitgebreid ingegaan op het geven van de KiVa-lessen in de klas. Daarnaast is er op school een KiVa-team geformeerd; Sabrina Mutsaarts, Peggy Molegraaf en Dorien Felten vormen samen dit team. Zij hebben voor de zomervakantie een extra bijeenkomst gevolgd over het begeleiden van de zogenoemde 'steungroepaanpak'.

De lessen zijn gericht op het preventief werken aan groepsvorming en het bieden van een veilige leeromgeving. Leerlingen en leerkrachten wordt inzicht gegeven in de rol van de groep bij het in stand houden van pesten en andere groepsproblemen. De lessen zijn goed opgebouwd en hebben aantrekkelijke werkvormen, zoals oefeningen, discussies, groepswerk en rollenspellen. Elk thema wordt afgesloten met een KiVa-regel. Samen vormen de tien KiVa-regels het KiVa-contract. De kennis en vaardigheden uit de KiVa-lessen worden ook geoefend en toegepast in een interactief computerspel: het KiVa-spel. Leerlingen kunnen dit spel zelfstandig (thuis of op school) spelen.

Blijvende nadruk op training, ontmoeting en monitoring

De KiVa-lessen zijn een middel om pesten tegen te gaan en niet een doel op zichzelf. Pesten is een complex probleem met oorzaken op zowel leerling-, klas- als schoolniveau. Vandaar

dat KiVa een schoolbrede aanpak is met talrijke componenten waarmee leerkrachten complexe pestproblemen beter kunnen aanpakken.

Naast de gerichte training, coaching en nascholing van leerkrachten worden er ervaringsbijeenkomsten georganiseerd waarin KiVa-teams van verschillende scholen ervaringen uitwisselen en bijdragen aan het verbeteren van het KiVa-programma.

Twee keer per schooljaar worden vragenlijsten afgenomen bij leerlingen. Hiermee wordt onderzocht of pestgedrag op school aanwezig is/verandert en hoe het ervoor staat met het sociale klimaat. De ouders van de groepen 5 t/m 8 krijgen deze week een folder over KiVa en een brief waarin gevraagd wordt toestemming te geven voor dit onderzoek. Er wordt ook inzicht verkregen in het welbevinden van de leerlingen. Scholen krijgen terugkoppeling over deze gegevens zodat zij nog beter weten hoe de situatie in de klas is. Zo kunnen leerkrachten nog gericht bezig gaan met het aanpakken van pesten.

En als er toch wordt gepest

Naast de preventieve aanpak voor alle leerlingen zijn er concrete maatregelen om pestincidenten op te lossen als het zich toch voordoet: de steungroepaanpak. Dit gebeurt door het *KiVa-team* van de school of door de eigen leerkracht.

Als er een geval van pesten is, en het gaat niet om een ruzie of om plagen, dan wordt geprobeerd om het pesten in de groep bespreekbaar te maken en in de groep een oplossing te zoeken. Als dit niet mogelijk is, bijvoorbeeld omdat de sfeer in de groep niet veilig genoeg is, dan wordt een steungroep samengesteld. De steungroep is er voor de leerling die gepest wordt of niet goed in de groep ligt.

Aan die steungroep nemen zowel pesters als vrienden en neutrale klasgenoten van het slachtoffer deel. De pester moet in de steungroep worden opgenomen. De steungroep wordt gevraagd om de komende week iets concreets voor de betreffende leerling te doen, bijvoorbeeld helpen bij het maken van rekensommen of samen fietsen van en naar school. Na ongeveer één week wordt er met de gepeste leerling geëvalueerd of de situatie is verbeterd. De uitkomst van dit gesprek vormt de input voor de evaluatie met de steungroep. In de steungroep ligt de nadruk op vooruit kijken en niet op terug kijken. Van alle leerlingen wordt een concrete positieve bijdrage gevraagd.

Als de steungroepaanpak niet tot de gewenste resultaten leidt, is er een herstelaanpak waarin leerlingen onder begeleiding van een KiVa-teamlid een concreet plan schrijven om hun gedrag te veranderen.

Door het zingen van het lied 'Hou eens op met dat gepest' en het onthullen van de KiVa-posters zijn we deze week gestart met een gezamenlijke Kick-off!